

Coupe du Monde, World Cup, Weltmeisterschaft, Dünya Kupası, dünyanın kupası... Futbol dünyasının en büyük seyir arenasını, "seçme eserler" albümü... Tadı damakta, limitsiz, "her gün" ziyadesiyle futbol keyfi. Böyle bir şölene kim kayıtsız kalabilir ki? Elinizdeki kitap, karnavala kayıtsız kalamayanların Dünya Kupası hakkındaki görüşlerinin derlenmesinden oluştu. Amaç bir kupaya / bir topçuya / bir takıma / bir döneme kilitlenmeden, ama bütün bunlara duyarsız da kalmadan Türkiye'li bir "Dünya Kupası" kitabı sunmaktır, ya da bir diğer deyişle futbolun kendisini / zevkini / hazzını tariflemeye çalışmak... Televizyonda maç izlemenin örgülenmesinden hangi takımı tutmak gerektiğine, Dünya Kupası tarihinde bir gezintiden Pele - Maradona'ya, oradan Üçüncü Dünya'ya; golcüler, kaleciler, teknik adamlar, yıldızlar, seviriciler, formalar, Canavar Burhan dahil yaklaşıp bir stat dolusu konuya değindi tam 46 kişi, 50 yazı. Bu bir takım oyunu ve amaç iyi bir kupa izlemek değil mi zaten?..

Alpaslan Akkuş • Cengiz Alpman • Fatih Altınöz • Erdoğan Arca • Hakan Arslan • İmran Ayata • Can Belge • Tanıl Bora • Cem Can • Levent Cantek • Ahmet Çiğdem • Mehmet Demirkol • Hakan Dilek • Kaan Durukan • Kamil Erdoğan • Bağış Eren • Hilmi Hacıoğlu • Ümit Hassan • Benjamin Holland • Okay Karacan • Barış Karacasu • Halit Kıvanç • Ümit Kıvanç • Kıvanç Koçak • Doğan Koloğlu • Hakan Kulaçoğlu • Akif Kurtuluş • Tan Morgül • Sevin Ökay • Güntekin Onay • Tayfun Öneş • Gökhan Özcan • Levent Özçelik • www.penne.com • Michael Severn • Arild Stavrum • Mehmet Şenol • Murat Tokluçcu • Cem Tosyalı • Alp Ulagay • Yiğiter Uluğ • Uğur Vardan • Klaus Walter • Laden Yurttağüler

İLETİŞİM 804
FUTBOL
KİTAPLARI 6

1100000

ISBN 975-05-0038-5
9 789750 500381

İletişim Yayınları

DÜNYA KUPASI

Dünya Kupası

İÇİNDEKİLER

Sunuş	
BAGIŞ ERTEN	9
Dünya Kupası Nedir, Ne Değildir?	13
MURAT GÜLTEKİNGİL	
Dünya Kupası "Nedir"?	15
GÖKHAN ÖZCAN	
Yaşa Ali Yaşa, Bak Ne Güzel Dünya Kupası!	19
İMRAN AYATA	
Niçin Bazı İnsanların Futbolu Sırf Dünya Kupası'nda Sevdiklerine Dair	28
TAYFUN ÖNEŞ	
Oyunun İyiliği İçin	39
AKİF KURTULUŞ	
'74, '78 ve DÜKÜT-DE'rin Şanlı Mücadelesi	47
AHMET ÇİÇDEM	
Finaller İçin Bireysel-Küçük Bir Kılavuz Taslağı	58
CENGİZ ALPMAN	
1-10'dan 3-5-2'ye	70

Kim Kimdir?	81
ÜMIT HASSAN	
Brezilya ve Ötekiler.....	83
DOĞAN KOLOĞLU	
Pelé.....	109
MEHMET DEMİRKOL	
(Federal) Almanya'yı Sevmek.....	113
BAĞIŞ ERTEN	
Almanlardan Nefet Etmek.....	121
KLAUS WALTER	
Almanya İlk ve Son Defa Almanya'yla Maça Çıkışında.....	129
UĞUR VARDAN	
Hollanda '74.....	136
KORAY GÜRTAŞ	
Vamos Vamos Argentina.....	143
C. HAKAN ARSLAN	
Dünya Kupası'nda Arjantin-İngiltere Kapışması.....	152
BAĞIŞ ERTEN	
Diego Armando Maradona.....	155
YİĞİTER ULUĞ	
O Brezilya Kaybeder miydi?.....	168
BENJAMIN HOLLAND	
Dünya Kupası'nda İngiltere.....	175
ALP ULAGAY	
Dünya Kupası ve Afrika Futbolu.....	182
SEVIN OKYAY	
Savaş Ayırır, Futbol Birleştirir.. mi?.....	200
TAN MORGÜL	
Kupaya "Sol"dan Bakmak.....	205
ARILD STAVRUM	
Uzun Topun Kerameti.....	216
BARIŞ KARACASU	
Renksiz ("Gıcık") Takımlar.....	224
ÜMIT KIVANÇ	
Büyükleler, Küçükler, Renksizler.....	231

KAMİL ERDOĞDU	
Top Çin Seddi'nden İçeri Kacınca.....	243
Folklor	247
FATİH ALTINÖZ	
Dünya Kupası Penaltı Yarışması.....	249
ALPASLAN AKKUŞ	
Forman Kadar Konuş.....	254
ALPASLAN AKKUŞ	
Sevinmek Üzerine.....	260
KAAN DURUKAN	
"Mühitin Ağır Abileri:" Dino Zoff, Roger Milla.....	266
CEM TOSVALI	
Dünya Kupası ve Hakemler.....	272
ALP ULAGAY	
Dünya Kupası'nın Mimarları: Teknik Direktörler.....	286
GÖRKEM DOĞAN - GÖKÇER DOĞAN	
Bora Milutinović.....	294
LEVENT CANTER	
Dört Golcü.....	302
LEVENT CANTER	
Kaleci Eldivenini Atmaz.....	307
TAN MORGÜL - BAĞIŞ ERTEN	
Kenneth Andersson: "Dünya Kupası'nda Oynamak".....	314
LADEN YURTTAGÜLER	
Dünya Kupası: Kadınları da Futbola Ayartmak İçin!.....	323
Türk'ün Dünya Kupası	329
TANIL BORA - MURAT TOKLUCU	
Halit Kıvanç: "Tam On Dünya Kupası İzledim".....	331
HAKAN DİLEK	
Canavar Burhan: "Çok Güzel İşler Yaptık".....	340
TANIL BORA	
Erdogan Arca: "Küreyi Getirip Arjantin'i Gösterdiler: İşte Buraya Gideceğiz!".....	347

CEM CAN	
Zafer Futbolun Neresinde?	350
CAN BELGE	
Dünya Kupası ve Türkiye	356
MICHAEL SEVERN	
Farklı Yaklaşımlar	362
HILMI HACALOĞLU	
Fenerbahçeliler Kimi Tutar?	368
penche.com	
Beşiktaşlılar Kimi Tutar, Nasıl Tutar?	373
MEHMET ŞENOL	
Galatasaraylılar Kimi Tutar (ya da Tutmalı)?	392
LEVENT ÖZÇELİK	
Dünya Kupası Anıları	399
OKAY KARACAN	
Benim Kupalarım	411
GÜNTEKİN ONAY	
'90 İtalya'yı İtalya'da İzlemek	417
KIVANÇ KOÇAK	
Futbol Şenliklerinden Anımsamalar	422
HAKAN KULAÇOĞLU	
Şenol Güneş ve 2002	428
Yazarlar	443

Sunus

BAĞIŞ ERTEN

Coupe du Monde, World Cup, Weltmeisterschaft, Dünya Kupası, dünyanın kupası... Futbol dünyanın en büyük seyir arenası, "seçme eserler" albümü... Tadı damakta, limitsiz, "her gün" ziyadesiyle futbol keyfi.

Bir futbol "olay"ı olarak Dünya Kupası'nın nasıl önemli bir haz olduğu konusunda futbolseverlerin hemfikir olduğu kesin. Her sene kendi liglerinde kavrulan, biraz Şampiyonlar Ligi'yle avunan futbol sevdalılarına dört senede bir nasip olan en büyük ödül, o.

Eğer futbol gerçekten sadece futbol değilse, aslında Dünya Kupası bu durumun zirvesi. Sponsor kıskacında, FIFA derebeylerinin markajında, hatta medyanın obstrüksiyonu altında tabii ki hiçbir şey yeşil sahada durduğu gibi durmuyor. Ama yine de top kademede bir boşluk bulup geçiyor aradan. Her şeye rağmen, işin içinde futbol var - çoğunlukla da alâsı!

Peki bu muhteşem ayın 'buralardan' nasıl görünür? Giyabi taraftarlık nasıl oluşur? Fenerlilik, Galatasaraylılık, Beşiktaşlılık, Trabzonluluk, 'Anadolululuk' Dünya Kupası'nda neye dönüşür? Neden en çok Brezilya tutulur? Almanları sevmek mümkün müdür? Maradona mı büyüktür, Pelé mi? İlle de büyük takımlar mı tutulur? Hangisi gerçek Arjantin'dir; Marado-

neki oyuncusu var. Yeter ki doğru şeyleri hep beraber doğru zamanda yapabilsinler. Hiç kimse için kolay değil bu. Hollanda'nın da çok yetenekli oyuncular vardı ama Dünya Kupası'na katılma hakkı bile elde edemediler. Tek başına birçok yetenekli oyuncuya sahip olmak da çözüm olamıyor. Örneğin bizim de son Avrupa Şampiyonası'nda iyi bir takımımız vardı, ama sonucu hepimiz biliyoruz.

Dünya Kupası: Kadınları da Futbola Ayrıtmak İçin!

LADEN YURTAGÜLER

Oturup düşündüm taşındım, geçenlerde karar verdim; bu haksızlık. Hani yani alsam başımı iki *gidim* saçını kestirmeye gitsen, hangi kadın berberinde 2002 Dünya Kupası flkstitünden, ya da Avrupa ligi maçlarından, hadi onları da bırak Fernerbaçe-Galatasaray maçından söz edildiğini duyabiliyım? Cevap veriyorum: Hiçbirinde. En azından benim kasettiğim anlamda "futboldan" bahsedildiği görülmuş değildir. Yok ama, futbol yüzünden ihmal edilme, tatil planındaki değişikliğin kızgınlığı ya da akşam ekime gibi *topun yuvarlak* olması her üç cümleden birinde geçebilir. Ah tabii bir de "ne anlıyorlar şundan(!) hiç anlamıyorum! 22 adam bir topun peşinde." Öncelikle top peşinde koşan adam sayısı 22 değil; 3 hakem ve 4. hakem, ayrıca antrenörler ve yedek oyuncular, hatta tribündeki taraftarlar ve hatta evindeki koluğunda aşağıya yukarıya zıplayıp kendini tutamayan ahalıyla sayılamayacak kadar fazladır. Ayrıca hemen ekleyeyim ki, ben de anlamıyorum şu *hadtun* kısmının futbola açık ve net sergilediği düşmanca tavrını. Kardeşim geçen gün benim gibi berbere gider. Koluğa oturur ve yan koltuktaki müşteri ile 2002 Dünya Kupası'nda hangi maçın en heyecanlı olacağını tartışırlar. Son karar 7 Haziran'daki Arjantin-İngiltere'dir. Her ikisi de Arjantin'i tutuyor-

larmış. Ayrıca Arjantin, Fransa'dan sonra en büyük umutlardan biriymiş. Hoş tabii. Ben de Arjantin'in o maçı almasını istiyorum. Ama ne diyeceğim; Arzu Hanım ne heyecanlı maç olur, dimi? Arzu Hanım: Niye ki?..

Şimdi ben bu Arzu Hanım'a nasıl elsem de anlatsam futbol keyifitir. Çoğu zaman Dünya Kupası daha da büyük eğlencedir. Yok ama, bir araya gelmiş yakışıklı abilerimizi izleme şansı olarak görüldüğünden değil; "takım" ruhunu yakalama adına!¹

Tamam biraz abartıyor olabilirim. Ama bayanlar, baylar kabul edin. Futbol, izleyicisi ve sporcuları ile erkil sınırlar içinde yapılandırılmış bir spor. Pekî, bu kadar sancılıysa günler, insanın aklına "ben bu işe nerden bulaştım?" sorusu gelmez mi!

Gelir elbet...

Belki de en şatafatlısı kanıma girmiştir. En "dünyevi" olan... Herkesin (her futbol düşkününün) bir hikâyesi vardır. Bazısı anne karnında keşfeder,² bazı mahalle arası maçta...

'98, hava güzel, Bogaziçi Üniversitesi'nin çayır çimen bir alanı vardır ortada. Büyük ekran kurulmuş. Duyan gelip yerleşmiş. Dünya Kupası final maçı. Fransa-Brezilya oynuyor. Ama gören "millî maç" zanneder. Dünya Kupası olay. Final maçı zaten olay. Ama Brezilya'yı tutup millî senlik içinde teza-hüyata eğilimli taraftarlık şaşkınlık yaratıyor elbet. Başlama düdüğü çaldı ve tek tük Fransa taraftarı hafif de korkarak "Aman Zidane" naraları atılar. Brezilya'yı tuanlar kendilerinden emin "bu maçı alcaz!" Nasıl bir kendini özdeşleştirmedir ki bu, Brezilya kırmızı beyaz gibi desteklenir acaba!³ Üçüncü Dünya ülkesi olarak kodlanan bir takımın Avrupa'nın ortasından ve de güçlü(!) bir takıma karşı alacağı umulan galibiyet "biz" duygusunun nereye varabileceğini gösteren hoş bir örnek. Nitekim bu hissiyatın Fransa-Cezayir maçında da aynı

1 Ben bu yazıyı yazdığım sırada Ankara'ya giden kimse millî takıma alınmamıştı; ama Ankara'ya gide 4. sıradaydı. Ayrıca üç büyüklemin hepsini de yenmişti.

2 Tribün, Can Kozanoğlu ile röportaj

3 Ben de Brezilya'yı tutuyordum bu bir. Bu sene de daha önce de belirttiğim gibi Arjantin'i tutuyordum bu iki.

şekilde sergilendiğine, hatta Arjantin-İngiltere '98 Dünya Kupası maçında da yaşandığına tanık oldum. İki lakırdı etmek lazım diye düşünüyorum niye Arjantin'i ya da Brezilya'yı desteklediğim hakkında. Şampiyon olmanın ya da yenginin dayatılmaz cazibesi değil sadece. Hoş "top"unu beğeniyorum da diyemem yalnızca. Biraz Güney Amerika'dan (coğrafi olarak önemli değil elbet. Güney Amerika ülkelerine atfedilen Üçüncü Dünya ülkesi olma özelliği kastettiğim.) gelmeleri, biraz eski kıtayı saşmaları, biraz da "biz" diyebileceğim ezilen -ki turnak içinde!- bir bütünün parçası olma kaygısı sanırım.⁴ O gece hüsrarla sonuçlandı çimende ki kalabalık için. Rio de Janeiro'da olsak o 90 dakikanın üstünüsünü bu kadar çok hissedirdik herhalde. Ama en çok kanım(ız)a dokunan, iki önemli(!) spor markasının arasındaki reklam yarışında Adidas'ın 3 çizgisi oldu. Anımsamayanlara not; Adidas Fransa'nın, Nike ise Brezilya'nın sponsoruydu... Ve Fransa Brezilya'yı 3-0 yenmişti... Bilmem anlatabildim mi?

Bazısı için kritik bir derbi, bazısı için millî maç, bazısı içinse mahallenin ara sokağına kurulu taşlarla belirlenen tek kale maçıdır top aşkının başlangıcı... Eminim '98 Dünya Kupası bazı hem cinslerim için adrese teslim pastı. Bazılarını bir dahaki Avrupa Kupasına kadar kaybettilik... Olsun illa bir gün skor-bord yazacak! 1980'lerin başlarında kabak tadı verdiği düşünülen "holigan" problemine karşı, İngiltere başta olmak üzere kadınların futbolda yer bulması gibi bir kaygı geliştirdi.⁵ Özellikle uluslararası organizasyonların "kadının katılımı" söyleminin arkasına saklanarak kadını hem tüketen (izleyici); hem de "Sambacı Kızlar" gibi (Nedense kameralar hep bilkinli güzel kadınlarda bir duraklar) sunumlarla tüketilen bir mekanizma haline getirdiğini düşünüyorum doğrusu. Gerek "holigan"

4 2002'ye kadar Türkiye yoktu kupada (malum 1954 ben anımsamıyorum), hoş taraf olmak şart değil ama taraftarın daha bir keyifli oluyor bu metel...

5 Duke Vic & Crolley Liz, 1996, *Football Nationality and the State*, Edinburgh, Ad-dison Wesley Longman Publishing Company, s.139. Duke ve Crolley'e göre bu daha ziyade holigan olarak tanımlanan işçi sınıfı futboldan uzaklaşırınmak için geliştirilmiş bir projeydi.

kaygısı, gerekse "tüketim" çılgınlığı gelecek sezona (kupalarda) transfer yapacağımızı müjdeliyor biz kadınlar olarak...

Tamam bir gerçek var; futbol doğası gereği erkek bir spor olarak tanımlanıyor.

"Profesyonel bir spor olarak futbol oyununun merkezi değerleri olan erkeklik, saldırganlık, fiziksel vurgu ve bölgesel kimlik erkek-egemen işçi sınıfı kültürünün öteki öğeleriyle içiçe geçmiştir." Futbolun bu en belirgin özelliği olarak ortaya konan erkekliği, milliyetçilik de paylaşıyor.⁷ Milliyetçilik, ritüelleri ve yapı(landırılma)sı açısından erkek egemen deneyimlere dayanıyor. Bu noktada futbolun, Dünya Kupası'nda ülkeler tarafından temsil (-ki FIFA'ya girişin ön koşulu) ait olduğu bölgenin politik özgürlüğü ile bağlantısından kaynaklanıyor.⁸ Dünya Kupası'na ülkeler politik bağımsızlıklarını temsil eden "millî" takımlar ile katılıyorlar. Uluslararası karşılaşmaların en organizesi olan Dünya Kupası'nın "ulus"un ve ritüellerinin - ki futbolun dünyası ve ritüelleri kendine has olsa da- yeniden üretimine katkıda bulunduğuunu söyleyebiliriz. Milliyetçilik pratiğinde erkek deneyimleri yüzünden "proje"nin dışında kalan kadın, yine milliyetçiliği üretmeye bu denli yatkın olan bir alanda, futbolda, aynı sebepten dolayı kısmen dışlanıyor. Ve fakat "millî" ligde daha fazla göze çarpan dışlanma, uluslararası karşılaşmalarda azalıyor ve buna "forma aşkı ile (oynamak) desteklemek" lazım gibi bir kılıf uyduruluyor kanımca. Yani dediğim odur ki, Dünya Kupası'nda kadın futbola eklenirse de, bu kurgulanma aşamasında değil, uygulamada gerçekleşiyor. Haaa bu anlatıklarım ne kadar önemli... "Hatice'ye değil neticeye bak... Bu hatun kısmısına şans veriliyor mu bu dünyanın tadını çıkarmak için onu

6 Taylor Jan. 1971, *Soccer Consciousness and Hooliganism*'den; Cricheer, Football since the War aracıyla ile aktaran Bostancıoğlu Adnan; Horak, Reiter, Bora (ed.), Futbol ve Kültür, İstanbul, İletişim, s.248.

7 Walby Sylvia, *Women and Nation*, s.241; Futbol ve Milliyetçilik bağlantısı için bakınız Biermann Christoph & Fuchs Ulrich, *Der Ball ist rund, damit das Spiel die richtung ändern kann*, Kiepenheuer & Witsch Verlag, 1999, Köln, s.73.

8 Duke Vic & Crolley Liz; 1996, *Football Nationality and the State*, Edinburgh, Addison Wesley Longman Publishing Company.

söyle" diyenler varsa... Cevabım "VERİLMİYÖ, -muş gibi yapılmıyo olacaktı" ... Ellerinde bayraklarla arabaların sunroof'ından çıkmış sarıların (aman yanlış anlaşılmasın esmer abla da olur. Mühim değil.) abla lar imaj pekiştirici objeler olarak kullanılıyor. Tıpkı milliyetçilik gibi "ezilen" ve "ezenin" en azından kağıtta denk kurallarla karşılaştığı bir arenaya da dönüşüyor futbol. Her ne kadar yapısı gereği özne erkil olsa da (hani sahadakiler erkek bir zahmet! O yüzden...), "ezilen" kadın da ekleniyor ve "geri kalmışlık" söylemini sarsmak(!) adına taraftar olarak emek sarfediyor kanımca.⁹ Ama sohbeti yapacak, futbol üstüne konuşulacaksa kadınlar için söz konusu olan en fazla "şerefli beraberlik".

Hatta ve hatta, garip zamanlardaki futbol maçlarını takip etmeye kalkan hatun kısmısı ya sevgilisi için izliyordur ya da bir 'garip'tir nedense... Haziran ayı, finaller var, tatil planları var... Eee maç saatleri başka kıtada olduğu zaman seyreden için de, oynayan için de (Bakınız '94 Amerika, öğle güneşi) başka bir sorun... Maç seyretmek için evden çıkmayacağınızı (bu hafta sonu gezisi de olur, akşam yemeği de) belirtmeniz, oje sürmek için evden çıkmayacağınızı söylemenizden daha olağanüstü bir hal alveriştir. Hani derbi maçı olsa bir parça anlaşılacak! Ancak Dünya Kupası eleme maçları (final de değil hani!), hem Türkiye de yok, ne işin olur senin kız, olur olmaz saatlerde başına TV'nin başında!.. Bu noktada eşlik etmek dışında futbola iliştigi bulunmadığı varsayılan hatun kısmısı nasıl olur da oyunla ilgili yorum yapar. Hele de utanmadan futbolu futbol olduğu için sevmeye kalkar...

Peki kabul, futbol pratik gerektiren bir spor... Takipçisi için bitirili... Altyapı lazım ("olsaydı ne şimdi yani?" sorusu sıkça bunaltır maçı izlemeye çalışanları... Bilirim.), birikim lazım... Ama erkekler doğundan önce dahil ediyorlar bu spora. "Ne güzel de tekme atıyor anasının karnına... Pelé olacak benim oğlum Pelé!" İstediyin kadar ananın karnına tekme at, kimse

9 Dünya Kupası'nın millî liglerden ve Avrupa Kupasından farklı Üçüncü Dünya ülkesi olarak tanımlanan ülkelerin eleme gruplarında bile olsa görüntü kalıyor olması benice.

"Kızım ne güzel tekmiyor. Futbolcu olacak" demiyor. Kadersizliğin daha bu noktada başlıyor. Dünya Kupası bir noktada kadına bu alana girmek için kapı aralarken, öte yandan gerek dili,¹⁰ gerekse yapısıyla erkek egemen kültürü pekiştiriyor.

Yine de belki Türkiye'nin Brezilya maçında "millet" aşkına; belki İngiltere maçında Beckham'ın yüzü gözü hatrına; belki de %100 gol şutunu (Nasıl oluyorsa %100? Bu ayrı bir muamma! %100 olsa gol olurdu zaten!) çıkaran Paraguay kalecisi için; ama her ne içinde Dünya Kupası'nın kadınları "ayartmada" etkili olduğunu düşünüyorum. Sırf güncelden uzak düşmemek adına bile olsa yeşil sahaya adım atıyorlar. Oyuncu değişikliğini beklemek için erken henüz... Ama kadroda olduğumuz kesin...

Uzatmalarda, diyeceğim tüm bu yazdıklarım futbolu seven kadınları marjinalize etmek için değil, aksine dile dökmemiş gerilimleri görünür kılmak için aslında...

Söylenecek daha çok söz var elbet. Mesela Dünya Kupası'nda FIFA'nın belirlediği gruplar dahilinde kıtaların orantısız temsil edilişi,¹¹ ya da tüm dünyaya hitap etmesi planlanan Dünya Kupası gibi bir organizasyonda insanların tüketime nasıl yönlendirildiğinden daha yoğun bahsetmek gerekirdi. Kısımse başka bir sefere, ya da başka bir futbol tutkununun eline sağlık olacak.

Maçın bitiminde, düdük çaldığında son söylemek istediğim tüm karşı koyuşlara, topun yuvarlaklığına, elverişsiz saha koşullarına ve hatta bunun *faul* olduğunu düşünenlere rağmen bir hatun kişi olarak beirmeliyim ki futbol büyüü bir dünya. Ve ben ne yazık ki ya da iyi ki büyücünün -benim büyücüüm dedemdi- değini dokundurduklarımdanım. Tam da Can Kozanoğlu'nun söylediği gibi, "Bu takımda/Şu futbolda ne buluyorsun ki tutuyorsun/iziyorsun be?" sorusuna zarif ve terbiyeli bir cevap verilmek için halen düşünüyorum.

¹⁰ Hem basında hem de tarafların tezahüratların da terminoloji "kadın" olmaya negatif anlamlar yükler. Bakanız Cogito, "Şiddet" sayısı.

¹¹ Duke Vic & Crolley Liz; 1996, *Football Nationality and the State*, Edinburgh, Addison Wesley Longman Publishing Company.